

De Burgemeester Albertsstraat

Staveren heeft maar één straat die naar een persoon en nog wel een burgemeester is vernoemd. Het moet daarom wel een bijzonder persoon voor de stad zijn geweest. Deze gedachte hield ons al een tijdje bezig en we hadden steeds het vermoeden dat dit te maken had met de komst van de spoorweg en de veerdienst in 1886.

De B.A. straat, zoals in Staveren wordt gezegd, is vernoemd naar Albert Jappes Alberts.

De familie van Albert Jappes (beknopte genealogie)

I. Jappe Alberts **Broodwinner**, geb. Hindeloopen ca 1804, ontvanger der stedelijke middelen (1826-1882) en secretaris van Hindeloopen (1829-1882), overl. Hindeloopen 27 juli 1884, z.v. Albert Jappes **Broodwinner** en Trijntje Bouwes **de Haan**, tr. Hindeloopen 2 april 1826 Piek Wiebes **Molenaar**, geb.

Hindeloopen 21 december 1807, overl. Hindeloopen 11 mei 1883, d.v. Wiebe Ages **Molenaar** en Luutske **Arends**.

De grootvader van Jappe Alberts, ook een **Jappe** Alberts, nam in 1811 de familienaam **Broodwinner** aan voor hemzelf, zijn kinderen Albert (33) en Eeland (5) en zijn drie kleinkinderen Jappe (8), Antke (10) en Akke (7), kinderen van Albert.

Het kleinkind Jappe gebruikte echter na zijn huwelijk 1827 het patroniem **Alberts** als familienaam. Zodoende heten al zijn kinderen Alberts, terwijl zijn andere familieleden de naam Broodwinner behielden.

Kinderen uit dit huwelijke (allen geb. Hindeloopen en aangegeven met de naam **Alberts**):

1. **Albert**, geb. 23 juni 1827 (volgt)
2. **Wiebe**, geb. 8 oktober 1829, overl. Hindeloopen 25 maart 1830 (huis Wijk B nr. 128).
3. **Liets**, geb. 23 april 1831, overl. Hindeloopen 31 december 1857, tr. (1) Hindeloopen 9 januari 1859 Dirk Jans **Duif**, tr. (2) Hindeloopen 4 februari 1872 Feike Douwes **de Boer** uit Koudum.
4. **Sjoukjen**, geb. 25 september 1833, over. Hindeloopen 31 oktober 1833.
5. **Trijntje**, geb. 25 september 1833, overl. Hindeloopen 30 oktober 1833.
6. **Sjouktjen**, geb. 25 september 1833, overl. Hindeloopen 31 oktober 1833.
7. **Wiebe**, geb. 26 december 1835, tr. Hindeloopen 10 april 1867 Barbera Jans **Duif** uit Hindeloopen.
8. **Sjoukjen**, geb. 21 november 1838, overl. Hindeloopen, tr. Hindeloopen, 3 april 1864 met Sjoerd Yntjes **Wybrands** uit Hindeloopen.
9. **Trijntje**, geb. 1838, overl. Hindeloopen 2 januari 1839.
10. **Jappe**, geb. 1 juni 1840.

11. **Trijntje**, geb. 15 april 1843, overl. Leeuwarden 30 augustus 1898, tr. Hindeloopen 4 november 1866 Doede Daniëls **Nagtegaal** uit Workum.
12. **Age**, geb. 9 mei 1845.
13. **Gerret**, geb. 8 november 1847.
14. **Arend**, geb. 5 februari 1849.
15. **Karel**, geb. 21 april 1850, tr. (1) Hindeloopen 13 september 1876 Jel Pieters **Smit** uit Hindeloopen, tr. (2) Hindeloopen 5 mei 1878 Heye Jans **Duif** uit Hindeloopen.

II. Albert (Jappes) **Alberts**, geb. Hindeloopen 23 juni 1827, dijkopzichter (1857), secretaris en burgemeester van Staveren (1872-1901), secretaris van waterschap Hemelum Oldephaert en aanhorige Zeedijken (. -1901), overl. Leeuwarden 11 december 1909, tr. Hindeloopen 20 december 1857 Adriaantje Barends **Zwolsman**, geb. Leeuwarden 2 juni 1834, overl. na 1910, d.v. Barend Albertus **Zwolsman** en Geesje Hendriks **Broers**.
Kinderen uit huwelijke (geb. Hindeloopen):
Jappe, 3 februari 1866.

Geeske Barendina, geb. 7 december 1868, tr. Staveren 20 april 1900 Antone Cornelis **van Meeteren**, leraar bij het Middelbaar onderwijs te Amersfoort, wonende te Bergen op Zoom.

Voordat we iets vermelden over het werk van burgemeester Alberts zelf spitten we eerst even in de geschiedenis van de Albertsstraat.

Hoe de B.A. straat vermoedelijk is ontstaan

De straat of steeg moet al vanaf de eerste aanleg van Staveren in de middeleeuwen hebben bestaan. Het was in die tijd gebruikelijk om tussen een bepaald aantal percelen in de hoofdstraat een opening vrij te houden van bebouwing. Dit werd gedaan om bij een eventuele uitslaande brand te voorkomen dat de brand beperkt zou blijven tot een klein rijtje huizen. De geschiedenis

leert dat dit ook niet altijd hielp, maar voor een eerste aanpak was het wel doelmatig. De open ruimtes werden in veel gevallen later gebruikt om daar de eerste zijstraten aan te leggen. In sommige plaatsen komen we deze zijstraten nog wel eens tegen onder de naam Brandsteeg, naar de oorspronkelijke bedoeling. Zo zal ook de B.A. straat ooit als pad zijn ontstaan.

De Wijde Steeg, Staveren rond 1664

Bij de stadsuitbreiding, vanaf 1580, verlengde men het pad van de Achterdelft tot de Schans. Dit pad had geen echte straatnaam, want de Staversen noemden het meestal de steeg of stadssteeg. Vanaf de 17^e eeuw werd het de Wijde Steeg. Op de vogelvluchtkaart van Schotanus is de Wijde Steeg te zien. De steeg was zo breed dat in het midden zelfs huizen konden worden gebouwd, zodat het eigenlijk twee stegen waren met daartussen huizen en tuinen. De Wijde Steeg werd een echte straatnaam die zelfs tot het midden van de 19^e eeuw bleef bestaan.

De Wijde Steeg in de 19^e eeuw

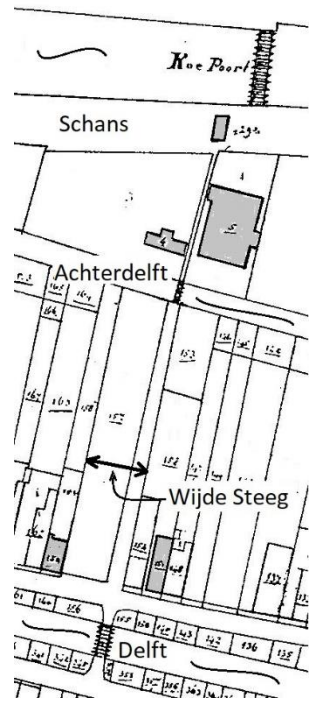
In het begin van de 19^e eeuw woonden er maar vier gezinnen op de vier hoeken van deze straat:

Aan de kant van de Schans woonde links op het kaartje Jacob Aukes **Lootsma**, gedeputeerde bij de Staten van Friesland met 8 personen en rechts de visserman Pieter Jans **Visser** met 9 personen.

Op de hoek met de Voorstraat woonde rechts de slager en later visserman Tjeerd Ninkes **Zwaan** met 8 personen. Aan de linkerkant stond het huis van Johannes **Ronner**, arbeider met 1 persoon. Dit was eigenlijk het huis op de hoek van de oorspronkelijke Wijde Steeg. De linker steeg en de bebouwing op het kaartje van Schotanus zijn weg en hier lag toen een weiland van Johannes **Cusveller**. Hij verkocht zijn grond, groot 14 vierkante roeden, in 1847 aan Jacob Pieters **Lootsma**.

Het laatste huis in het midden van de Wijde Steeg was in 1809 gesloopt. Hier stond de pottenbakkerij van Sjoerd **de Waij**.

In 1830 werd de oude Koebrug verlegd naar de huidige plek, schuin tegenover de B.A. straat. De brug bleef nog men nog een tijdje Koepoortsbrug noemen (zoals blijkt uit het kaartje).

De Wijde Steeg in 1832

De Wijde Steeg wordt Vermaningspad

Rond 1850 raakte de oude Doopgezinde Vermaning in de Dubbele Buurt in verval en was meer op te knappen. Jacobs Pieters **Lootsma**, boer in de Noordermeer en stammende uit een doopsgezinde familie, schonk toen een stukje van zijn weiland in de Wijde Steeg aan de doopsgezinde kerkgemeente om hierop een nieuwe kerk te bouwen.

Vanaf dat moment kreeg de Wijde Steeg de naam Vermaningssteeg en in de volksmond "Manesteeg". De nieuwe

Vermaning paste maar net op het stukje grond van 10 x 10 meter en dat is nog steeds goed te zien.

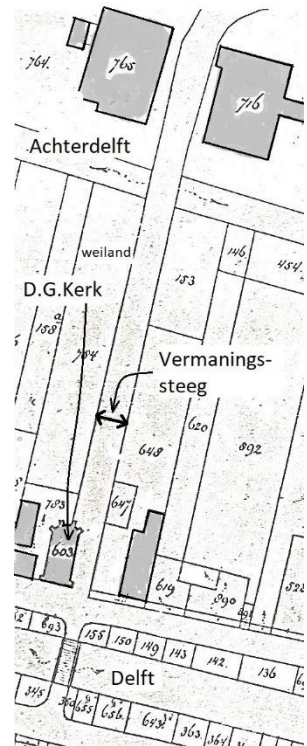
De rest van het weilandje in de Manesteeg bleef nog jaren daarna onbebouwd (zie het kadasterkaartje uit 1887).

Het Vermaningspad wordt B.A. straat

Op 23 september 1872 kwam er bij Koninklijk Besluit een nieuwe burgemeester in Staveren. Het was de toen 45-jarige Albert Jappes Alberts uit Hindeloopen. Zijn vader was eerst ontvanger der stedelijke middelen en vanaf 3 februari 1829 secretaris van die stad en zal zijn zoon hoogst waarschijnlijk goed hebben aanbevolen. Albert begon zijn nieuwe functie op 5 oktober 1872.

Staveren was in die tijd een arme gemeente met iets meer dan 800 zielen. In 1895 werd Staveren zelfs als "een der minst welvarende gemeenten van het land". Een bestuurder kon dus geen beloftes doen om "mooi weer" te spelen. Er woonden slechts rond de 120 mannen boven de 25 jaar, waaruit blijkt dat de beroepsbevolking en daarmee de slagkracht van de stad niet groot was. Alberts was een zeer betrokken en actieve man "wiens streven was den bloei (van Staveren) te bevorderen".

In deze periode kwam ook de ontwikkeling van de spoorwegen tot stand. De overheid wilde, ter bevordering van de economie, een regelmatige spoor- en scheepvaartverbinding tussen Noord-Holland en Friesland tot stand brengen. Zodoende kwamen er diverse plannen tot stand waarbij een keuze moest worden

Situatie in 1887

gemaakt waar de overstapstations, op de in te stellen veerdienst, moest komen. Enkhuizen of Medemblik aan de Hollandse kant en Harlingen, Hindeloopen of Staveren aan de Friese kant.

Het Koninklijk Besluit uit 1875 waarin staat dat, voor rekening van de overheid, een spoorlijn vanaf Leeuwarden via Sneek en Hindeloopen naar Staveren wordt aangelegd, moet Alberts als een geschenk uit de hemel hebben ervaren.

In 1876 schreef hij een artikel voor de Enkhuizer Courant over de ijslopers die in de winters van de 17^e eeuw de bevroren Zuiderzee overstaken. In dat artikel sprak hij de wens uit dat de aanleg van de spoorlijn en de start van de veerdienst beide steden "zoo veel mogelijk op (zou) beuren uit 't verval waarin ze -vooral Staveren- geraakt is".

SPOORWEG

Stavoren-Leeuwarden.

BEKENDMAKING.

DE BURGEMEESTER DER GEMEENTE STAVOREN maakt bekend:

1. dat, ter voldoening aan art. 10 der Wet van 23 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 125), eene Commissie uit Gedeputeerde Staten der provincie Friesland, bijgestaan door den daartoe door het Algemeen Bestuur aangezezen Ingenieur en het Hoofd van het Bestuur der Gemeente, in het Gemeentehuis aldaar zitting zal houden den 5 December 1879, des namiddags 1 uur, ten einde de bezwaren van belanghebbenden aan te hooren tegen het Plan van Aanleg van den Spoorweg van Stavoren naar Leeuwarden, en noodigt belanghebbenden uit om hunne bezwaren, ter plaatse en ure vermeld, mondeling of schriftelijk aan genoemde Commissie mede te deelen;
2. dat de stukken, bedoeld bij de eerste alinea van art. 12 en ter voldoening aan de tweede alinea van dat artikel van voornoemde Wet, ter inzage van een ieder worden nedergelegd, van 13 November 1879 tot dat de Commissie hare werkzaamheden binnen de Gemeente heeft volbragt;
3. dat het uitgewerkt Plan van het geheele werk, bedoeld in de laatste alinea van art. 12 van voornoemde Wet, voor een ieder ter inzage zal liggen op de Griffie der provincie Friesland.

Stavoren, den 12 November 1879.
De Burgemeester voornoemd,
A. ALBERTS.

De spoorlijn was er echter nog niet en in Friesland ontstond een discussie over de uitwerking van de wet. Blijkbaar kwam de lijn met als eindpunt Harlingen weer ter sprake en ook het traject, wel of niet over Bolsward of IJlst.

Het leidde ertoe dat Alberts opnieuw hierover op 21 Februari 1879 een artikel naar de Enkhuizer Courant stuurde. Daarin bediende hij met name Haskerland van commentaar over de in zijn ogen onverstandige discussie over de lijn Harlingen, Bolsward, Sneek, Heerenveen. Hij deed een beroep op de bestuurders daar om toch vooral het belang van de Provincie boven de lokale belangen te plaatsen.

Hoewel we voor dit artikel geen verslagen van raadsvergaderingen van Stavoren en/of Haskerland hebben opgezocht om hier dieper op in te kunnen gaan, maken we uit deze berichten op dat Alberts zich met hart en ziel zal hebben ingezet om de uitvoering van de wet van 1875 niet te verstoren.

Hij zal daarom vermoedelijk met enige trots de Leeuwarder Courant van 31 Januari 1882 hebben opengeslagen met daarin de aankondiging dat de uitgewerkte plannen voor de aanleg van de spoorlijn Stavoren-Leeuwarden ter inzage werden gelegd. De uitvoering van de ingrijpende werkzaamheden hadden uiteraard ook tot gevolg dat er een leger aan grondwerkers, metselaars, timmerlieden enz. emplooi vonden waar Stavoren aan mee kon profiteren. Dit leidde echter op een gegeven moment toch ook weer tot zorgen waar burgemeester Alberts mee te maken kreeg, zoals blijkt uit dit krantenartikel van 31 Oktober 1883.

Uiteindelijk kwamen de spoorlijn met het station, emplacement en de spoorhaven gereed en als sluitstuk werd op 15 mei 1886 werd de eerste veerdienst opengesteld.

Alberts was meerdere ambtsperiodes burgemeester en vanaf 1884 ook

gemeentesecretaris. Op 8 oktober 1897 werd zijn 25-jarige jubileum als burgemeester van Stavoren gevierd. Het was een prachtige dag en heel Stavoren was met vlaggen versierd. De schoolkinderen vierden feest, er werd een zeilwedstrijd met jollen gehouden, er was muziek, in de avond was er een receptie en ter afsluiting een fakkeloptocht en vuurwerk.

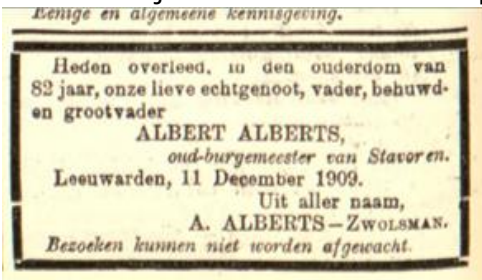
De jubilaris kreeg van de bevolking een houten boekenkast en van het gemeentebestuur een "fraaie" sigarenkast.

Op 1 april 1901 trad Albert Alberts terug als burgemeester en werd hem eervol ontslag verleend. Hij was, naast burgervader en gemeentesecretaris, ook

secretaris van het waterschap H.O.N. en aanhorige Zeedijken, correspondent voor Staveren en omstreken voor de Onderlinge Brand Waarborg Maatschappij, Erevoorzitter van de Onderlinge Vereniging van de Ansjovis Visschers en, uit hoofde van zijn functie, Strandvonder.

Direct na zijn aftreden werden de opengestelde vacatures van

zowel gemeentesecretaris als waterschaps-secretaris gepubliceerd.

Het echtpaar Alberts verhuisde naar Leeuwarden waar Albert op 11 December 1909 overleed.

De Vermaningssteeg werd uit dank voor zijn inzet voor Staveren naar deze burgemeester vernoemd.

De B.A. Straat in het begin van de 20^e eeuw

Rond de wisseling van de 19^e naar de 20^e eeuw zijn de eerste woningen aan de noordzijde van de Burgemeester Albertsstraat gebouwd. De plaatselijke aannemer Douwe **Schellinga** bouwde onder andere voor eigen rekening het huis op nummer 13. Hier woonde zijn schoonmoeder Aukje **Lootsma** die met haar dochters een naaiwinkeltje bestierde.

In 1911 vergaderde de gemeenteraad over een bezoek van burgemeester J.A. **Drijber** over zijn bezoeken aan de directie van de Hollandsche IJzeren Stoomtrein Maatschappij (H.IJ.S.M.) te Amsterdam en aan het hoofd van de stoombootdienst, de heer C. **Bosman** te Alkmaar. Het bezoek ging over de bouw van een aantal huizen aan zuidzijde van de Burgemeester Albertsstraat voor personeel van de H.IJ.S.M. De ondernemingen waren van plan om personeel naar Enkhuizen te verplaatsen, maar als er in

Gemeente-Secretaris te Stavoren.
Deze betrekking, jaarwedde f 500, komt 1 April 1901 vacant.
Sollicitanten zenden hunne verzoekschriften en verdere stukken vóór 1 Februari 1901 in aan den Burgemeester
A. ALBERTS.

Waterschaps-Secretaris te Stavoren.
Deze betrekking, jaarwedde f 600, komt 1 April 1901 vacant.
Sollicitanten zenden hunne verzoekschriften en verdere stukken vóór 1 Februari 1901 in aan den Dijkgraaf van het Waterschap „Hemelumer Oldephaert en a/h. Zeedijken”, wonende te Workum.
C. TJEBBES.

Staveren woningen voor hen konden worden gebouwd, zou dat voorlopig van de baan zijn. De raad was unaniem over de bouw van de woningen, maar had er geen geld voor over. Maar, indien er een woningbouwvereniging zou worden opgericht, dan zou de raad dit van harte ondersteunen. Blijkbaar werd de woningbouwvereniging terstond opgericht, want op

15 juli 1912 besloot de gemeenteraad een voorschotlening van f 10.090 aan de vereniging “Woningstichting” beschikbaar te stellen voor de bouw van 6 woningen (nu de huisnummers 2-12). In 1912 werden ook de twee laatste particuliere woningen aan die zuidzijde opgeleverd. De raad had daarvoor in 1911 besloten een stuk grond te verkopen aan de heren Sible **Huitema**, conducteur bij de spoorwegen, en Fedde **Boom**, stuurman bij de veerdienst. In 1958 besloot de raad f 10.500 beschikbaar te stellen om de Burgemeester Albertsstraat te vernieuwen. De aanbesteding onder de negen inschrijvers werd gewonnen door de firma E. **Schotanus**

voor een bedrag van f 8.173. Er bleef dus wat geld over voor andere zaken.

Meer dan de bestaande 17 woningen hebben er nooit aan de Burgemeester Albertsstraat gestaan. Inmiddels zijn ze allemaal ruim 100 jaar zijn oud.

We besluiten hiermee deze kleine geschiedenis van de B.A. Straat. Het zou een mooie uitdaging zijn om de namen van alle inwoners van deze straat te achterhalen.

De studiegroep Oud Staveren zou daarom graag in contact willen komen met lezers van 't Krantsie die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van Staveren en daar onderzoek naar willen doen. Inmiddels heeft de studiegroep door overlijden helaas enkele leden moeten verliezen en om dit leuke werk voort te zetten zou versterking welkom zijn.

Gepubliceerd in 't Stavers Krantsie

